

BORNHOLMS MUSEUM

Ét museum - fire unikke oplevelser

KULTURHISTORISK MUSEUM

Museets tre etager rummer bl.a. den bornholmske arkæologi, udstillinger om Bornholms søfart, russisk besættelse, klassiske bornholmerure, en gammeldags skolestue, nostalgisk legetøj og meget mere.

Bornholms Museum er et stort udstillingssted med mange spændende oplevelser og fortællinger fra den bornholmske historie lige fra jægerstenalderen til afslutningen af den kolde krig.

GULDGUBBER & ARKÆOLOGI

BORNHOLMS STØRSTE ARKÆOLOGISKE FUND

Ordet 'guldgubbe' er en gammel svensk betegnelse for en lille udskåren guldblikfigur. Det er små, papirtynde guldstykker med de mest fantastiske billeder af mænd, kvinder og dyr, som sandsynligvis har været benyttet som offergaver og 'tempelpenge'.

Billerne er lavet med et stempel eller klippet og 'ridset' manuelt. Figurerne på guldet afslører spændende detaljer, f.eks. flotte dragter, klippet eller opsat hår, stave, glas og gestus med hænderne.

Der er fundet over 2.500 guldgubber i Sorte Muld ved Ibsker. Ved at sammenligne med andre fund fra Europa er guldgubberne dateret til ca. 550 - 600 e.kr., dvs. germansk jernalder.

Man kan også se Bornholms Museums flotte arkæologiske udstilling. Her er flere spændende temaer; Vidste du f.eks., at Bornholm var landfast med Tyskland i stenalderen? Og at Bornholm kun har meget lidt naturligt flint, så stort set alle de gamle redskaber er lavet af importeret flint fra Møn og Stevns?

ETNOGRAFISK SAMLING

EVENTYRLYSTNE BORNHOLMERE OG EUROPÆISK KOLONIALISME

Lokal historie kan også være global historie! Bornholmere har rejst ud i verden og hjembragt ting og sager, som man ellers kun ville forvente at finde på de store etnografiske museer.

Museets etnografiske samling er en kunstammerlignende samling af genstande fra det meste af verden. Den er samlet af bornholmere, som levede deres liv langt væk øen, men som stadig tænkte på den. En særlig stor samling kommer fra Belgisk Congo gennem kommandør Knud Jespersen.

Plantagebestyrer Thorvald Nielsen sendte genstande hjem fra Malaysia og sømanden Peder Nygård sendte bl.a. spyd og andre våben hjem fra Australien og Indonesien.

Rønne drengen James Oiesen fik aldrig nogen officiel uddannelse, men alligevel gjorde han karriere som toldembedsmand i Kina, og endte med at blive Danmarks ambassadør i Peking i 1921. James var flittig til at sende kinesiske og koreanske genstande hjem til Bornholm.

Den etnografiske samling er udtryk for de eventyrlystne bornholmeres historie. Men den repræsenterer også de grumme sider af den europæiske kolonialisme, som fik frygtelige konsekvenser for den lokale befolkning.

Det er specielt, at der findes sådan en samling uden for København. Det viser, at Bornholms Museum på mange måder før i tiden har opfattet sig som et "lokalt nationalmuseum".

ANDEN VERDENSKRIG

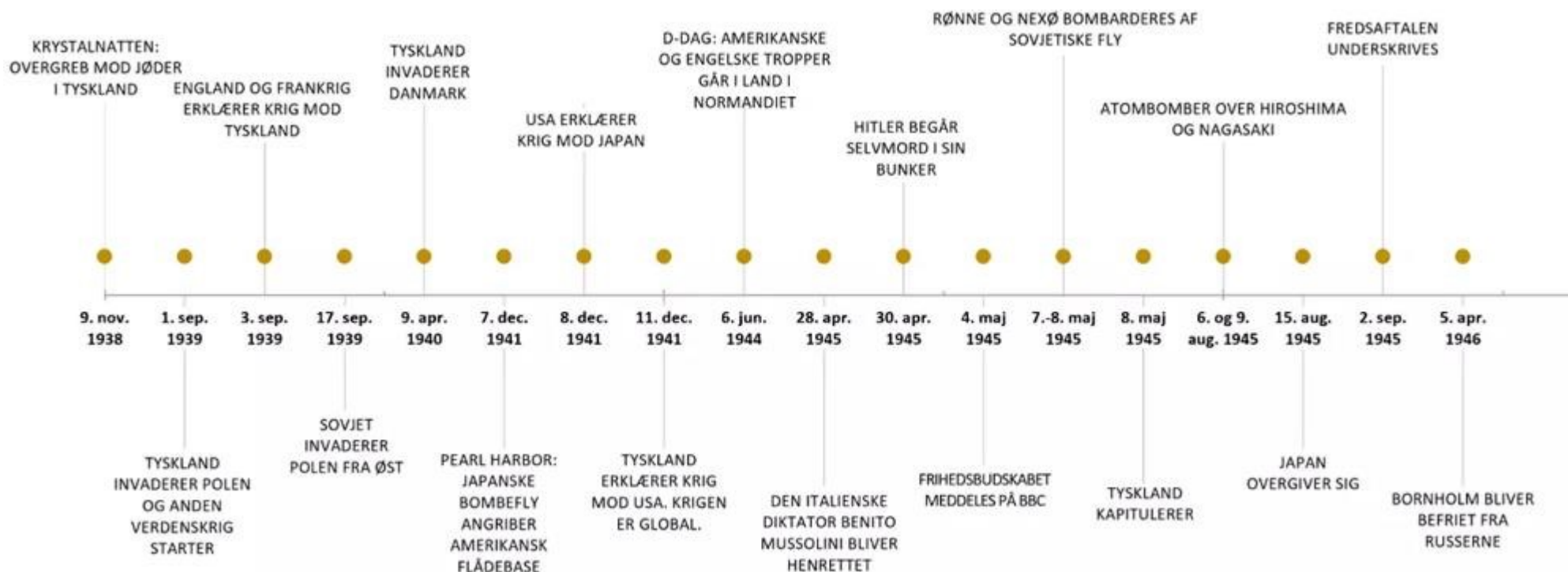

BOMBARDEMENTERNE AF RØNNE & NEXØ

Bornholmerne oplevede den tyske besættelse sammen med resten af Danmark. Men i maj 1945 fik 2. Verdenskrig en helt anden slutning end i resten af landet. Det kom til at præge øen i mange år efter krigen - under den kolde krig.

På Bornholm blev festen efter befrielsesbudskabet d. 4. maj 1945 brat afbrudt, da de to største byer Nexø og Rønne blev bombet af sovjetiske fly d. 7. og 8. maj 1945. Bagefter var Bornholm under sovjetisk besættelse og der blev igangsat en genopbygning af de to byer. Bornholmerne måtte derfor vente til d. 6. april 1946 på 2. Verdenskrigs endelige afslutning, da de sovjetiske tropper forlod øen. Bornholm kunne faktisk den gang være blevet en del af Sovjetunionen.

Du kan få indblik i Bornholms krigshistorie i udstillingen Anden Verdenskrig, som også fortæller om modstandsbevægelsen, tyske flygtninge fra Øst og hverdagslivet under krigen.

DEN KOLDE KRIG

De sovjetiske soldater forlod Bornholm på den betingelse, at der ikke måtte stå fremmede soldater på Bornholm. Øens beliggenhed, fremskudt mod Østblokken, udgjorde en strategisk placering. Det betød, at Bornholm stod i en særdeles usikker og udsat situation. Her var nemlig god mulighed for at holde øje med russere, østtyskere og polakker fra bornholmske radaranlæg.

Der er mange spændende historie fra krigstiden, f.eks. om de mange flygtninge fra østblokken, der ved hjælp af fiskerbåde, kajak og sågar en enkelt vandcykel kom i land til friheden i Vesten over vandet til Bornholm.

Du kan også besøge bunkeren i haven, der var i brug under bombardementet af Rønne.

BORNHOLMERURENE

ENGELSK STANDURE BLEV TIL KENDTE BORNHOLMERURE

Historien om de bornholmske ure begynder med et skibsforlis.
I 1744 strandede et hollandsk skib med en ladning engelske standure mellem Rønne og Hasle.

Nogle lokale håndværkere som var vant til at dreje træ og derfor havde gode forudsætninger for at arbejde med finere mekanik, blev sat til at rense og reparere urene, før de blev sendt på strandingsauktion.

Håndværkerne fik derefter selv lyst til at fremstille ure og på kort tid kom der gang i en produktion og eksport af urene. Man producerede dels til de lokale købstæder og gårde, dels til eksport til resten af Danmark. Otte håndværkere blev de første selvlærte urmagere, hvoriblandt de to brødre Otto og Peter Arboe er særligt kendte.

Den dygtigste urmager var imidlertid Jørgen Peter Arboe, søn af Peter Arboe. Jørgen var med til at oprette et slags urmagerlav, som blev kaldt Rønne Uhrmagerinteressentskab, der fungerede i årene 1821 - 1894.

Sidst i 1800-årene valgte håndværkerne ikke at omstille produktionen til fabriksproduktion. De ville holde fast i det traditionelle håndværksfremstillede ur og idealet om høj kvalitet. Men de tabte konkurrencen til billige importerede fabriksure. I alt var knap 240 urmagere virksomme på Bornholm i perioden ca. 1750 - 1900.

Bornholms Museum har verdens største samling af bornholmerure, og et stort udvalg af dem er udstillet på museet.

SØFART & SKIBE

BORNHOLM HAR ALTID VÆRET OG ER STADIG AFHÆNGIG AF SIN SØFART

I 1700-tallet sikrede en voksende skipperbefolkning gode muligheder for afsætning af både landbrugsvarer og håndværk.

Øgede afsætningsmuligheder skabte en opblomstring af forskellige håndværksfag, bl.a. urmageriet og keramikindustrien (som vises på Hjorths Fabrik, Bornholms keramikmuseum).

Der blev også drevet meget fiskeri, og i en periode i 1800-tallet var der en omfattende robbefangst (jagt på sæler) i Nordatlanten, som blev drevet af rederier fra Rønne.

Når søfolkene vendte hjem, investerede de i skibe for deres optjente penge, så de kunne sejle endnu længere væk. På den måde bragte også søfolkene den store verden og mange nye indtryk hjem igen.

Museet viser en stor samling skibsportrætter, dvs. billeder af skibe, der har været hjemmehørende på Bornholm. Her kan man også se meget andet, der har tilknytning til skibsfarten: Navigationsinstrumenter, galionsfigurer og meget mere. Særligt de mange skibsmodeller med flotte detaljer fortjener opmærksomhed.

Den vigtige person- og posttransport til og fra øen er belyst frem til det 20. århundrede blandt andet med modeller af nogle af de kendte færger.

DAGLIGDAG, SKOLE OG LEG

HVERDAGSLIVET I GAMLE DAGE FOR BØRN OG VOKSNE

Her vises dagligdagen for børn og voksne i mellemkrigsårene ca. 1920 - 1940.

Her ses et klasseværelse, børnenes legetøj og en klassisk købmandsbutik, hvor disken adskiller kunden og varerne, og al betjening går gennem købmanden.

Museets købmandsbutik er bygget op af dele fra forskellige gamle købmandsbutikker, som blev nedlagt i 1970'erne. Her vejede købmanden selv en stor del af varerne af, samtidig med at 'moderne', færdigpakkede varer så småt var begyndt at komme frem.

I legetøjssamlingen kan man bl.a. se dukker, tinsoldater, biler, glansbilleder og byggeklodser, som dem farfar og oldemor legede med.

På øverste etage findes en legekrog til børnene.

